

Na osnovu člana 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09, i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), rješavajući po zahtjevu Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini, broj: 41/14 od 29. oktobra 2014. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 29. decembra 2014. godine, donijeta je

ODLUKA

1. Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini određuje se potrebni godišnji prihod za 2015. godinu u iznosu od 7.152.642 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0592 feninga/kWh.
2. Nezavisni operator sistema u BiH i Elektroprijenos BiH dužni su da po isteku svakog kalendarskog mjeseca, u saradnji sa vlasnicima licence za distribuciju električne energije, kupcima koji su direktno priključeni na prijenosnu mrežu i proizvođačima koji za potrebe proizvodnog procesa preuzimaju energiju sa prijenosne mreže, sačine izvještaj o energetske veličinama u svim tačkama preuzimanja.
3. Na osnovu izvještaja iz prethodne tačke, za kupca priključenog na prijenosnu mrežu usluge NOS-a BiH fakturiraju se njegovom snabdjevaču, a za kupca priključenog na distributivnu mrežu operatoru distributivnog sistema (ODS), odnosno pravnom licu u okviru kojeg ODS djeluje. Za energiju preuzetu u pumpnom načinu rada, usluge NOS-a BiH fakturiraju se vlasniku licence za proizvodnju.
4. Tarifa određena ovom odlukom koristi se prilikom određivanja tarifa/cijena za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
5. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. januara 2015. godine.

Dispozitiv odluke objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Obrazloženje

Uspostavljanje Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: NOS BiH) omogućeno je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i *Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti nezavisnog operatora sistema, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljnjem tekstu: DERK), broj: 05-28-12-30-20/12 od 3. jula 2012. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 53/12). Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članu 21. *Metodologije za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge – Prečišćeni tekst* ("Službeni glasnik BiH", br. 93/11 i 61/14 – u daljnjem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini.

Tarifa se, shodno članu 22. Tarifne metodologije, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog obima usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za

obavljanje regulirane djelatnosti i fizički obim usluga koji pruža regulirani subjekat utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa članom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 41/14 od 29. oktobra 2014. godine (zaprimljen 3. decembra 2014. godine pod brojem 04-28-5-346/14). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", br. 44/05 i 82/12) sa potrebnim priložima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dovoljno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima i opravdanim troškovima, te određene na transparentan način. Podnosilac zahtjeva za odobrenje tarife dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi sljedeće troškove i rashode za 2015. godinu: troškovi materijala u iznosu 75.700 KM, troškovi usluga 1.320.051 KM, troškovi radne snage 3.531.867 KM, amortizacija 1.216.598 KM, troškovi kamata 53.932 KM, ostali troškovi 83.000 KM, troškovi licence i regulatorne naknade 70.000 KM, te ostali rashodi 1.394.612 KM, što ukupno na ime troškova i rashoda iznosi 7.745.760 KM. Pored toga, NOS BiH je u svom zahtjevu zatražio da mu se odobri višak prihoda nad rashodima u iznosu od 913.000 KM kojim bi se obezbijedilo pokriće dijela amortizacije utrošene na otplatu kredita za poslovni objekat (654.000 KM), otplata godišnje rate kredita za poslovni objekat za 2015. godinu (109.000 KM), te formiranje finansijske rezerve za bolju likvidnost (150.000 KM).

NOS BiH u zahtjevu za odobravanje tarifa navodi da se tarifa za 2015. godinu izračunava na bazi realnih potreba (Finansijski plan i Plan investicija) kao i na bazi Tarifne metodologije.

Finansijsko poslovanje NOS-a BiH u 2015. godini opredjeljivat će slični uvjeti i pretpostavke koji su obilježili i poslovnu 2014. godinu. Finansijsko poslovanje se prvenstveno odnosi na već standardiziranu strukturu materijalnih i nematerijalnih troškova kao i usluga, postojeće ljudske resurse uz zaposlenje dva nova pripravnika, te materijalni i već dostignuti tehnički nivo na kojem NOS BiH ostvaruje svoju djelatnost.

NOS BiH naglašava da očekuje ispodplansko ostvarenje elektroenergetskog bilansa u 2014. godini, kao i problem naplate svojih potraživanja od "Aluminija" d.d. Mostar, što se direktno odražava na ukupni prihod i likvidnost NOS-a BiH. Također, očekuje povećanje izdataka za rad Ureda SEE CAO, te planira postati član u Regionalnom centru za koordinaciju sigurnosti rada prijenosnih sistema u JI Evropi (RSCI SEE).

Zahtjev sadrži i planirani fizički obim usluga na prijenosnoj mreži za 2015. godinu, koji se naslanja na podatke iz Bilansa električne energije na mreži prijenosa BiH za 2015. godinu (zaprimljen u DERK-u 31. oktobra 2014. godine pod brojem 04-28-13-344/14) prema kome planirana isporuka električne energije sa prijenosne mreže u 2015. godini iznosi 12.091,4 GWh.

Nakon pregleda dokumentacije, potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-5-346-1/14 od 18. novembra 2014. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten dopisom broj: 04-28-5-346-2/14 od 19. novembra 2014. godine, pa se u nastavku tarifnog

postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada je to smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provođenjem postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), prema čijoj je odredbi člana 45. DERK kratkim obavještenjem u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih lica da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka. Obavještenje za javnost je pozvalo i lica zainteresirana da u postupku formalne rasprave učestvuju kao umješaći i da prethodno pismeno dokažu svoj interes, te najavilo održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješaća, kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima, DERK je zaključkom broj: 04-28-5-346-10/14 od 27. novembra 2014. godine dozvolio učešće u postupku u svojstvu umješaća sljedećim subjektima: JP "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne" d.d. Mostar, MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje i JP "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d.d. Sarajevo. Umješaći nisu koristili pravo da u prostorijama DERK-a izvrše neposredan uvid u cjelokupnu dokumentaciju zahtjeva za tarife.

Pripremna rasprava o podnijetom zahtjevu NOS-a BiH za odobrenje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge održana je 2. decembra 2014. godine u Tuzli. Na pripremljenoj raspravi utvrđena je lista pitanja koje je trebalo raspraviti i tok formalne rasprave. Na formalnoj raspravi održanoj 4. decembra 2014. godine, strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile sve relevantne činjenice. Obrađeno je svako od pitanja sa utvrđene liste i to sukcesivno odgovorom podnosioca zahtjeva i komentarima na iste od strane umješaća i voditelja postupka.

Izvještaj voditelja postupka opisuje tok postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljnjem tekstu: Komisija) i dostavljen je stranki u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-5-346-25/14 od 12. decembra 2014. godine, te umješaćima kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a. Analiza troškova i prihoda, izložena u izvještaju voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvještaj je trebao da pruži razumnu osnovu Komisiji da na predočenim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH (broj: 01-3491-1/14 od 16. decembra 2014. godine) i zainteresiranih lica (MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje, komentari pod brojem: 1-1/03/2-1699-6/14 od 17. decembra 2014. godine), datim na prijedlog ovog izvještaja, nakon što ih pažljivo razmotri i procijeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

NOS BiH u svojim komentarima na konačan izvještaj voditelja postupka u postupku određivanja tarifa za rad NOS-a ističe: da treba uvećati *putne troškove* za barem 10%, da se odobri puni iznos troška za početak rada RSCI SEE, da je neophodno uvećati trošak radne snage za oko 150.000 KM, te naglašava problem otplate kredita za kupljeni poslovni objekat.

U komentarima, MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje predlaže da tarifa za rad NOS-a BiH ostane nepromijenjena u odnosu na odobrenu iz 2014. godine (0,0558 feninga/kWh).

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnosilac zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u izvještaju voditelja postupka, kao i komentare umješaća podnesenih u toku cijelog postupka, te cjelovitom

opservacijom odlučiti o podnijetom zahtjevu. Slijedom takve obaveze, Komisija izlaže sljedeća svoja stanovišta:

Kod određivanja *troškova materijala*, Komisija u potpunosti prihvata prijedlog voditelja postupka i smatra razumnim troškove materijala u 2015. godini odobriti u visini od 64.000 KM.

Kod određivanja *troškova usluga*, Komisija je kao i u ranijim tarifnim postupcima posebnu pažnju usmjerila na iznos troška održavanja SCADA sistema i usluge održavanja softvera te prihvata argumentaciju i orijentaciju voditelja postupka u procjeni ukupnog troška usluga i utvrđuje ih u iznosu približno zahtjevu za 2015. godinu. Ne sporeći značaj i potrebu stručnog usavršavanja zaposlenika NOS-a BiH, Komisija smatra da se iznos troška za ovu namjenu može reducirati uspostavom odgovarajućih prioriteta i korištenjem različitih modaliteta u praksi. Cijeneći dosadašnju dinamiku izrade studija vezanih za rad elektroenergetskog sistema Komisija kao odobreni iznos priznaje iznos od 40.000 KM. Smatrajući da NOS BiH može utjecati na iznose pojedinih troškovnih pozicija (troškovi reprezentacije, usluge održavanja stalnih sredstava i ostale usluge) bez ugrožavanja funkcionalnosti i svoga rada, te prateći dosadašnju realizaciju, Komisija odobrava iznos troška usluga od 1.229.811 KM.

Sagledavajući dosadašnja ostvarenja *troškova radne snage* u odnosu na odobrena, evidentna su, osim u 2013. godini, značajnija odstupanja. Iako je NOS BiH u svom tarifnom zahtjevu za 2015. godinu planirao iznos troška radne snage na dostignutim prosjecima iz predhodne dvije godine, te povećanje broja zaposlenih radi zamjene kadrova koji odlaze u penziju, Komisija smatra da se iznos ovog troška mora prilagoditi sadašnjoj ekonomskoj situaciji u Bosni i Hercegovini.

Cijeneći naprijed navedeno, uz zadržavanje ostalih parametara na dostignutom nivou, Komisija odobrava iznos na poziciji troškova radne snage od 3.280.277 KM smatrajući da, u okviru odobrenih sredstava, NOS BiH ima mogućnost i za zapošljavanje novog kadra u cilju izvršavanja povećanog obima poslova u domenu balansiranja i potpunog otvaranja tržišta.

NOS BiH je zatražio odobrenje *troška amortizacije* za 2015. godinu u iznosu od 1.216.598 KM kao rezultat obračuna amortizacije na sva sredstva koja NOS BiH koristi uključujući i dio koji se odnosi na SCADA sistem, a koje su tri elektroprivrede u BiH platile kroz EBRD kredit. Iznos amortizacije na taj dio SCADA sistema iznosi 274.976 KM. Komisija je odlučila priznati trošak amortizacije za 2015. godinu u zatraženom iznosu od 1.216.598 KM, dok se istovremeno iznos od 274.976 KM oprihoduje i iskazuje kao prihod od doniranih sredstava.

Uz tarifni zahtjev NOS BiH je dostavio i otplatne planove kredita koji će biti operativni u 2015. godini. Ukupne kamate po svim kreditima iznose 36.432 KM, dok su troškovi *osiguranja* u nivou procjene za 2014. godinu i iznose 17.500 KM. Komisija priznaje iznos *finansijskih troškova* od 53.932 KM.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavki planiranih troškova NOS-a BiH za energente i režijske troškove, a koje spadaju u grupu *ostalih troškova* i odobrava predloženi iznos od 83.000 KM.

U pogledu određivanja visine *ostalih rashoda*, Komisija primjećuje da oni imaju najveći pojedinačni rast (oko 65%) u odnosu na procjenu ostvarenja za 2014. godinu. Komisija respektira značajan porast članarina za ENTSO-E i potrebe finansiranja rada Ureda SEE CAO kao i pokrivanje njegovih gubitaka za 2014. godinu, te ih odobrava u punom iznosu.

Sagledavajući zahtjev za članstvo u Regionalnom centru za koordinaciju sigurnosti rada prijenosnih sistema u JI Evropi (RSCI SEE), Komisija je stava da se namjenski odobri

vrijednost ovog troška od 191.106 KM kojom bi se pokrio početak rada i polugodišnja članarina uz adekvatnu provedbu procedura te naknadnu dostavu dokumentacije i troškova vezanih za rad ovog centra. NOS može početi koristiti finansijska sredstva za rad RSCI SEE tek nakon što budu poznati svi bitni elementi, uvjeti i procedure neophodne za početak rada Centra i nakon što predoči osnivačka akta sa projekcijom troškova njegovog funkcioniranja.

U pogledu određivanja visine ostalih rashoda, Komisija zauzima sličan stav kao i kod određivanja troškova radne snage, te smatra primjerenim reduciranje onih troškova na koje regulirani subjekat sam može utjecati (naknada za rad upravnog odbora i dnevnice).

Komisija namjenski odobrava sredstva na poziciji *ostalih rashoda* u 2015. godini u iznosu od 1.230.000 KM.

Podnosiocu zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos u visini od 70.000 KM po osnovu obaveze plaćanja regulatorne naknade propisane *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade za 2015. godinu* ("Službeni glasnik BiH", broj 84/14).

Također, NOS-u BiH u okviru potrebnog prihoda se odobrava 200.000 KM za formiranje neophodne finansijske rezerve koja bi služila namjeni održavanja likvidnosti i stabilnijem finansijskom poslovanju reguliranog subjekta, a u svjetlu nenaplaćenih potraživanja od "Aluminija" d.d. Mostar koja u značajnoj mjeri utječu na finansijsku stabilnost NOS-a BiH.

Na osnovu izvedenih analiza zahtijevanih troškova i rashoda podnosioca zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebni godišnji prihod "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" za 2015. godinu utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 7.152.642 KM i, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda i preuzete energije sa mreže prijenosa od 12.091.355.319 kWh prema Bilansu električne energije na mreži prijenosa BiH za 2015. godinu, određuje tarifu za rad u iznosu od 0,0592 feninga/kWh.

Pojedinačne komponente potrebnog prihoda NOS BiH je u obavezi finansirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Opis	2012. odobreno	2012. ostvareno	2013. odobreno	2013. ostvareno	2014. odobreno	2014. procjena	2015. zahtjev	2015. odobreno
Troškovi materijala	70.000	53.715	61.000	52.596	65.000	62.000	75.700	64.000
Troškovi usluga	1.141.456	1.044.309	1.100.000	1.074.502	1.184.550	1.055.695	1.320.051	1.229.811
Troškovi radne snage	3.270.000	3.403.255	3.147.455	3.175.448	3.164.455	3.361.593	3.531.867	3.280.277
Amortizacija	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.232.237	1.183.853	1.173.077	1.216.598	1.216.598
Troškovi kamata	117.990	117.951	86.130	67.696	67.194	67.194	53.932	53.932
Troš. licence i reg. nakn.	70.000	75.000	75.000	75.000	73.000	73.000	70.000	70.000
Ostali rashodi	591.000	729.661	681.000	661.413	912.722	843.115	1.394.612	1.230.000
Ostali troškovi	146.000	94.109	135.000	79.995	98.000	78.432	83.000	83.000
A. Ukupno trošk. i rash.	6.756.406	6.847.992	6.548.859	6.418.887	6.748.774	6.714.106	7.745.760	7.227.618
1. Višak rashoda	80.000	0	182.000	0	57.849			
2. Višak prihoda	-355.834						913.000	
3. Finansijske rezerve					100.000			200.000
4. Ostali prihodi	269.876	315.891	274.976	275.373	274.976	274.976	274.976	274.976
5. Prihodi od el. energije (A+1-2+3-4)	6.210.696	5.833.571	6.455.883	6.348.041	6.631.647	6.439.130	7.470.784	7.152.642
B. Ukupno prihodi (4+5)		6.149.462	6.730.859	6.623.414	6.906.623	6.714.106	7.745.760	7.427.618
C. Višak prihoda (B-A)			182.000	204.527		0	913.000	0
D. Višak rashoda (A-B)		698.530						
E. Nepokriveni višak rashoda iz ranijeg perioda		-141.025						
F. Energija (kWh)							12.091.355.319	12.091.355.319
G. Tarifa (fening/kWh)	0,0435/ 0,0514		0,0538		0,0558		0,0693	0,0592

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije, osigurava potrebni prihod za efikasan, bezbjedan i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procijeni stepen vjerovatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlaštenja DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u periodu podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (član 21. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, izvještaju voditelja postupka, komentarima podnosioca zahtjeva i zainteresiranih lica (umješača), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu.

Shodno članu 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnosilac zahtjeva kao regulirani subjekat ima obavezu obezbijediti pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi, tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tokom radnih dana i objavljena na njegovoj internet stranici.

U skladu sa članom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave odluke.

Broj: 04-28-5-346-29/14
29. decembra 2014. godine
Tuzla

Predsjedavajući Komisije
Nikola Pejić